

VUOSIKERTOMUS 2016

sivistystoimen seudullinen yhteistyö

”Yhteistyön tarkoitus on kehittää kunnallisia sivistyspalveluita yhteistyössä, ennakoiden ja osaamisresurssia jakamalla yhteisen toimintamallin mukaisesti. Tavoitteena on yhdessä kehittää ja suunnitella uusia yhteistoimintarakenteita, uudenlaisia yhteisiä toimintatapoja ja yhtenäistää palvelujen tuottamista yhdessä sovittujen linjausten mukaisesti niin, että palveluiden tulee olla laadukkaita, kustannustehokkaita ja asiakaslähtöisiä. Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa tehdään soveltuvin osin. Päijät-Hämeen kuntien yhteistyöllä saavutetaan myös taloudellista ja toiminnallista hyötyä.” (Yhteistoimintasopimus 2013 - 2016)

OHJAUSRYHMÄ

Seudullista yhteistyötä koordinoiva ohjausryhmä kokoontui kuukausittain lukuun ottamatta heinäkuuta, joka on sovitusti kokoukseton kuukausi vuosilomista johtuen. Ohjausryhmän puheenjohtajana vuonna 2016 toimi Orimattilan sivistystoimenjohtaja Timo Ahvo ja varapuheenjohtajana Heinolan sivistystoimenjohtaja Pirjo Hepo-oja.

Kuntien nimeämien ohjausryhmän jäsenten ja heidän varaedustajiensa osallistuminen kokouksiin vuoden 2016 aikana on merkitty alla olevaan taulukoon.

2016 KOKOUKSET	13/1	10/2	9/3	13/4	11/5	8/6	10/8	14/9	12/10	9/11	7/12
ASIKKALA Juha Leppialho vara: Aija Viikilä	x	-	-	-	x	-	x	-	x	x	x
HARTOLA Irja Niilahti Tiina Kotila-Paaso	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x	x
HEINOLA Pirjo Hepo-oja Miia Kemppei/ Launia vara: Johannes Rinkinen	-	x	x	-	-	-	x	x	x	x	x
HOLLOLA Matti Ruotsalainen vara:Sanna PlitRehula Hanna Rapatti	-	x	x	-	x	x	x	-	x	x	x
KÄRKÖLÄ Petri Käkönen vara:Timo Kosonen	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	-
LAHTI Tiina Granqvist Lassi Kilponen Jaana Suvisilta	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x
ORIMATTILA Timo Ahvo vara: Jari Railio	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x
PADASJOKI Juha Leppialho	x	-	-	-	x	-	x	-	x	x	x

SYSMÄ											
Tuula Mäkinen	-	x	x	-	x	x	x	-	x	x	x
vara: -											

TIIVISTELMÄ TOIMINTAKAUDESTA 2016

Ohjausryhmän työskentelyä ohjaa toimintajärjestelmä, jonka lisäksi ohjausryhmä hyväksyy vuosittain noudatettavaksi maakunnallisten arviointikyselyiden tuottamiin tuloksiin ja ohjausryhmän tekemään itsearviointiin pohjautuvan toimintasuunnitelman. Vuoden 2016 keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet olivat:

x sidosryhmäyhteistyön vahvistaminen ja yhteistoiminnan merkityksen kasvattaminen eri verkostoissa.

x sivistystoimen palvelutuotannossa toimivan henkilöstön osaamisvajeiden kartoittaminen ja täydennyskoulutus suunnitelman laatiminen. x yhteistoiminnan tulosten levittäminen sidosryhmille x yhteisten ydinprosessien kehittäminen.

Sidosryhmäyhteistyötä vahvistettiin kutsumalla keskeisiä yhteistyökumppaneita keskustelemaan ohjausryhmän jäsenten kanssa yhteisistä ajankohtaisista asioista. Kehittämisryhmät kokosivat tietoja henkilöstön osaamisvajeista ja täydennyskoulutus suunnitelma rakennettiin vastaamaan koulutustarpeita. Koulutus suunnitelmaa ryhdytään toteuttamaan vuonna 2017.

Sivistyspalveluiden seudullisen yhteistoiminnan tuloksia ja hyviä käytänteitä tuotiin esiin kaikissa sidosryhmätilaisuuksissa vuoden 2016 aikana. Yhteisten ydinprosessien kehittäminen jatkuu edelleen kaikkien kehittämisryhmien sisällä.

Ohjausryhmän merkittävimmät toiminnot vuoden 2016 aikana

Esi- ja perusopetuksen maakunnallinen arviointikysely toteutettiin tammikuussa 2016. Kysely kohdennettiin esi- ja perusopetuksen oppilaille (vastaajia 17 073), huoltajille (vastaajia 4 332) ja opetushenkilöstölle (vastaajia 1 730). Arviointikyselyn vastausten perusteella Päijät-Hämeen kuntien esi- ja perusopetuksen vahvuuksina on osaava ammattitaitoinen ja luotettava henkilöstö. Koulussa myös opitaan vastaajien mielestä oikeita asioita. Koulut ja esiopetuspaikat koetaan turvallisiksi ja henkilöstön turvallisuusosaamiseen luotetaan. Vastaukset tuottivat myös kehittämiskohteita, joista keskeisin on osallisuuden vahvistaminen ja kuulluksi tulemisen lisääminen esi- ja perusopetuksen yhteistoiminnassa. Kokemus kuulluksi tulemisesta lisää omakohtaista sitoutumista ja vaikuttamista koulujen asettamiin tavoitteisiin kaikissa vastaajaryhmissä. Tärkeätä on myös panostaa toiminnan yhteisten pelisääntöjen noudattamiseen ja oppimisympäristöjen kehittämiseen.

Kuntajohtajien toimeksiannosta ja Päijät-Hämeen liiton valmistelemana tuli sivistysjohtajien ohjausryhmälle tehtäväksi täydentää Päijät-Hämeen koulutuspoliittisia linjauksia esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen osalta. Linjausten saattamiseksi arkeen ne sisällytettiin opetus suunnitelman seudulliseen osioon. Linjausten tarkoituksena on toimia koulutuksen yhteisenä strategisena koulutuspoliittisena asiakirjana Päijät-Hämeen alueella.

Yleissivistävän koulutuksen opetussuunnitelmauudistus oli mittavin muutos koko perusopetuksen kentässä vuosikymmeniin. Erityisesti koulujen toimintakulttuuriin edellytetty muutos vaikuttaa koulun kaikkiin henkilöstöryhmiin, oppilaisiin ja huoltajiin. Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmatyötä tehtiin yhdessä seudullisessa OPS-kehittämissryhmässä vuosien 2013-2015 ajan. Yhteistä seudullista opetussuunnitelmaa ei saatu aikaan, mutta seudullisesti sovittiin yhteneväisestä, minimitunteihin perustuvasta tuntijaosta ja kunnat kirjasivat opetussuunnitelmiinsa seudullisesti useita yhteisiä linjauksia, joihin sisältyi myös Päijät-Hämeen koulutuspoliittiset linjaukset. Uudet opetussuunnitelmat hyväksyttiin kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa vuoden 2016 kevään aikana.

Toukokuussa käynnistyi ns. LAPE-hanke eli hallitusohjelmaan kirjattu, ja STM:n kärkihankkeena toteuttama kansallinen kehittämissyöhanke lapsi- ja perhepalveluiden uudistamiseksi vuosien 2017 – 2018 aikana. Hankkeen tavoitteena on saada aikaan toimiva malli lasten ja perheiden avun tarpeisiin, luomalla matalan kynnyksen tuesta kokonaisuus, joka pitää sisällään niin julkisen sektorin toimijoiden kuin kolmannen sektorin ja seurakuntien tuottamien palveluiden tuen.

Vuosi 2016 oli seudullisen yhteistoiminnan juhluvuosi ja kymmenen vuoden mittaista systemaattista kehittämissyöyhteistyötä juhlistettiin 8. kesäkuuta 2016 Lahdessa Villa Rauhalassa. Juhliin oli kutsuttu kaupunkien/kuntien johtajat ja tilaisuudessa allekirjoitettiin uusi vuodet 2017-2021 kattava yhteistoimintasopimus. Sopimukseen on asetettu tavoitteeksi sivistystoimen palvelujen seudullisen kehittämissyöverkoston toiminnan vakiinnuttaminen Päijät-Hämeen alueelle vuosina 2017 -2021.

Kirjastoyhteistyö on edennyt tavoitteen suuntaisesti ja kaikkien kirjastojen kokoelmat ovat yhteiskäytössä kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa. Uusi kirjastoyhteistyön toimintamalli hyväksyttiin elokuussa 2016. Mallin mukaan kaikkien Päijät-Hämeen kuntien yleisten kirjastojen aineistoa voi lainata samalla kirjastokortilla mistä tahansa Päijät-Hämeen kirjastosta ja palauttaa aineiston mihin tahansa kirjastoon. Aineistoa voi myös varata maksutta toisesta kirjastosta ja se kuljetetaan asiakkaan valitsemaan kirjastoon noudettavaksi. Näin asiakkaiden käyttöön saatiin koko Päijät-Hämeen yleisten kirjastojen kokoelmat – lähes 1,2 miljoonaa kirjaa sekä musiikkia, kuvataallenteita ja muuta aineistoa noin 170 000 kappaletta. Kokoelmien yhteiskäyttö, seutuvaraukset ja seutulainat edistävät ja nopeuttavat kirjojen ja muun aineiston saatavuutta.

Sivistystoimen seudullisen kehittämisen tavoitteellisuus ja yhteistoiminnan jatkuva parantaminen pohjautuu ohjausryhmän vuosittaiseen itsearviointiin. Ohjausryhmä toteuttaa itsearvioinnin CAFlaadunarviointityökalua käyttäen ja ohjausryhmän seuraavan vuoden toimintasuunnitelma rakentuu itsearvioinnin tulosten pohjalta. Tämä kehittämisen malli sai tunnustusta, kun EIPA (European Institute of Public Administration) valitsi Valtionkonttorin ehdotuksesta Päijät-Hämeen sivistysjohtajien ohjausryhmän itsearviointikäytännön yhdeksi julkishallinnon kehittämisen menestystarinaksi. Päijät-Hämeen sivistysjohtajien verkoston itsearviointimalli, ja yhdeksäntoista muuta pitkän valintaprosessin läpi käynyttä eurooppalaista itsearviointikäytäntöä, esiteltiin Bratislavassa kansainvälisessä CAF User's Event -konferenssissa 30. marraskuuta 2016.

Seudullisen kehittämiskoordinaattorin tehtävään saatiin Lahden kaupungilta vakinainen täyttölupa 1.1.2017 alkaen.

[Hankehakemuksilla saadut OPH:n erityisavustukset vuoden 2016 aikana](#)

Kuntien yhteinen varhaiskasvatuksen kehittämishanke 217 500 euroa

Päijät-Hämeen kaikki kunnat hakivat yhdessä yhteisellä hakemuksella OPH:n varhaiskasvatuksen kehittämiseen tarkoitettua valtion erityisavustusta. Päätös rahoituksesta saatiin 28.6.2016 ja sen mukaan Päijät-Hämeen kunnille myönnettiin valtionavustusta varhaiskasvatuksen kehittämiseksi 154 950 euroa, josta kuntien yhteinen vastinraha eli omavastuuosuus 30 % eli yhteensä 62 550 euroa. Kokonaisuutena kehittämistoimiin varataan yhteensä 217 500 euroa. Varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä asetti hankkeen keskeisiksi tavoitteiksi lasten kuulemisen ja osallisuuden vahvistamisen, varhaiskasvatuksen pedagogisen johtajuuden ja varhaiskasvatushenkilöstön ammatillisuuden vahvistamisen ja kehittämisen sekä varhaiskasvatustoimijoiden seudullisen verkostoitumisen vahvistamisen ja hyvien käytäntöjen jakamisen yhteistyökumppaneiden kesken. Hanke nimettiin SEUTUVARKE:ksi ja hankekoordinaattoriksi valittiin Kati Vähäkuopus Hollolasta.

Uusi peruskoulu: Tutoropettajien toiminta (kuntakohtainen avustus), yhteensä 192 349 euroa

Rahoitus käytetään perusopetuksen opettajatutoreiden palkkauskuluihin.

Erityisavustuksen hakemuspohja oli pääosin yhteinen seudullinen, mutta erityisavustus maksettiin kuntakohtaisesti seuraavasti: Asikkala 9 500 euroa, Hartola 2 500 euroa, Heinola 17 500 euroa, Hollola 24 528 euroa, Kärkölä 3 505 euroa, Lahti 109 000 euroa, Orimattila 19 500 euroa, Padasjoki 2 816 euroa ja Sysmä 3 500 euroa.

Uusi peruskoulu: Tutoropettajien koulutus (kuntakohtainen avustus) yhteensä 73 116 euroa

Erityisavustuksen hakemuspohja oli pääosin yhteinen seudullinen, mutta erityisavustus maksettiin kuntakohtaisesti seuraavasti: Asikkala 3 600 euroa, Hartola 1 200 euroa, Heinola 6 400 euroa, Hollola 10 000 euroa, Kärkölä 2 216 euroa, Lahti 40 100 euroa, Orimattila 7 200 euroa, Padasjoki 1 200 euroa ja Sysmä 1 200 euroa.

Tutoropettajien koulutussuunnitelma laaditaan yhteisesti hakemuksessa olleiden painopisteiden mukaisesti ja pääosin yhteinen koulutus toteutetaan vuoden 2017 aikana.

Seudullisten kehittämisryhmien toiminta vuonna 2016

Sivistyspalveluiden seudullinen kehittämistyö on organisoitu toimimaan verkostomaisesti. Kaikkien kehittämisryhmien toimintaa ohjaa sivistysjohtajista koostuva ohjausryhmä ja kullakin kehittämisryhmällä on ohjausryhmän toimeksiantona kehittää oman substanssinsa palvelutuotantoa seudullisen yhteisen vision suuntaan. Jokaisessa kehittämisryhmässä on kunkin kunnan nimeämä edustaja ja kehittämisryhmän puheenjohtaja vastaa ohjausryhmälle asetetun tavoitteen saavuttamisesta. Ohjausryhmä voi antaa kehittämisryhmille yksilöityjä kehittämistehtäviä, kuten hankkeita. Kehittämisryhmien puheenjohtajat osallistuvat ohjausryhmän itsearviointiin.

Kirjastoyhteistyön kehittämisryhmän toimintakertomus

puheenjohtajana Marja Malminen, Lahden kaupunki

Päijät-Hämeen kirjastojen lainaaja- ja aineistotietokantojen yhdistäminen ja seudullinen kokoelmien yhteiskäyttö

Päijät-Hämeen kirjastojen Origo-kirjastojärjestelmien lainaaja- ja aineistotietokannat yhdistettiin seudulliseksi palveluksi huhtikuussa. Maakunnan yleisten kirjastojen kokoelmat ja sisällöt ovat yhteiskäytössä seudullisten aineistokuljetusten, lainojen ja varausten myötä. Seutulainauksien otantapäivien tilastojen perusteella viikoittain kuljetettujen kirjojen ja muun lainattavan aineiston määrä oli noin 2.300. Huhtikuun lopusta vuoden loppuun seutulainoja oli arviolta 80 000-90 000 kappaletta.

Osaamisen edistäminen

Täydennyskoulutukset ja infotilaisuudet / Lahden kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto:

- Lastu-verkkokirjastokoulutus 2.3.2016
- Seutuinfot 22.3.2016 ja 30.3.2016
- Helposti lähestyttävät houkutukset –kirjallisuuskoulutus 19.5.2016
- Seutuinfot 17.8.2016 ja 24.8.2016
- Lisätyn todellisuuden perusteet ja hyödyntäminen kirjastoissa 5.10.2016
- Kirjaston visuaalinen ilme -koulutus 14.12.2016

Opintoretket

- Tampereen kaupunginkirjasto 20.10.2016 aiheena Keskitetty valinta ja kelluva kokoelma sekä tutustuminen Koilliskeskuksen monitoimitilaan ja kirjastopalveluihin
- Espoon ja Vantaan kaupunginkirjastot 10.11.2016 aiheena Keskitetty valinta ja kelluva kokoelma sekä tutustuminen Entressen kirjastoon

Yhteistyökoulutukset

Celia: Moniaistinen satutuntikoulutus ke 28.9.2016

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Etelä-Suomen alueen maakuntakirjastot:

- Selviydy muutoksien myllerryksessä - ratkaisukeskeinen työote kirjastopalveluissa 9.3.2016
- Kirjallisuutta, kyllä kiitos! - koulutus 21.9.2016

Kokoukset ja työryhmät

Päijät-Hämeen seudullisen kirjastoyhteistyön kehittämisryhmä_kokoontui seitsemän (7) kertaa.

Ryhmän tehtävänä on:

- koordinoida ja päättää seudullisiin kirjastopalveluihin liittyvistä hankkeista, hankinnoista ja seudullisista käytännöistä kirjastonjohtajien päätösvaltaan kuuluvissa asioissa sekä tarvittaessa valmistella esitykset omaan kuntaan päätettäviksi
- päättää Päijät-Hämeen kirjastojen toimintasuunnitelmasta ja kehittämislinjauksista
- asettaa seudulliset työryhmät ja tiimit sekä toimia niiden ohjausryhmänä

Seudullisen kirjastojärjestelmän pääkäyttäjätöryhmiä on pidetty viisi (5) kertaa.

Pääkäyttäjätöryhmiä tehtävänä on edistää ja seurata seudullisen kirjastojärjestelmän toimivuutta palvelutoiminnan ja -tuotannon näkökulmasta sekä toteuttaa seudulliset kirjastojärjestelmäasetukset kirjaston palvelutoiminnan tarpeisiin

Seudullinen sisältö- ja logistiikkapalvelut-työryhmä kokoontui kuusi (6) kertaa.

Työryhmän tehtävänä on

- kehittää ja seurata seudullista kokoelma- ja sisältötarjontaa, sen ajantasaisuutta, laatua ja saatavuutta sekä päättää seudullisista linjauksista kokoelmien hankinnassa ja yhteiskäytössä - organisoida seutuvarauksiin ja -lainoihin liittyvät sujuvat käytännöt ja selkeät toimintaohjeet kirjastoille sekä edistää ja seurata seudullisten kirjastokuljetusten toimivuutta
- linjata aineisto- ja lainaajatietokantojen seudulliset sisällöt sekä koordinoita ja seurata seudullista luettelointia keskitetyn luetteloinnin linjausten mukaan

Seudullinen verkkopalvelut-työryhmä kokoontui neljä (4) kertaa.

Työryhmän tehtävänä on edistää ja tuottaa seudullisen verkkokirjaston LASTUn verkkosivuille asiakasviestintää ja sisältötarjontaa.

Päijät-Hämeen kirjastojen toimintasuunnitelma vuosiksi 2017 - 2020 valmistui vuonna 2016.

Kirjastopalveluiden tavoitteellisuuden, tuottavuuden, uudistamisen ja vaikuttavuuden edistämiseksi sekä johtamisen tueksi valmistui toimintasuunnitelma uuden kirjastolain sekä Yleisten kirjastojen neuvoston strategian ”Yleisten kirjastojen suunta 2016 - 2020” pohjalta.

Toisen asteen koulutuksen kehittämissuunnitelman toimintakertomus

puheenjohtajana Päivi Saarelainen, Koulutuskeskus Salpaus

Toisen asteen kehittämissuunnitelman kulunut vuosi oli vilkas ja täynnä tulevaisuuden kannalta merkittäviä asioita. Samalla kun pohdittiin ja kommentoitiin lakiesityksiä, mietittiin keinoja mm. siihen, miten tulevaisuudessa voidaan turvata opiskelijoille riittävät kuraattori- ym. palvelut ja kuinka alueen nuoret saadaan kaikki toisen asteen koulutuksen piiriin sekä sen jälkeen töihin tai jatko-opintoihin. Kiinnostava selvitys oli mm. minne eri puolille suomea päijäthämäläiset nuoret siirtyvät jatkamaan opintojaan. Opiskelijapaikkojen määrä ja kohdentaminen oli myös keskeisiä asioita vuoden aikana. Vaikka opiskelupaikkoja on tällä hetkellä määrällisesti riittävästi peruskoulun päättäneitä ajatellen, tärkeää on se kohdentuuko hakeutuminen jatkon kannalta kestäväällä tavalla lukioon ja ammatilliseen koulutukseen, sekä kuinka hyvin tarjottu koulutus motivoi opiskelijoita, ja toisaalta vastaa alueen työvoimantarpeeseen ja jatkokoulutusmahdollisuuksiin. Myös syrjäytymisvarassa olevien nuorten tilanne ja siihen vaikuttamisen mahdollisuudet yhdessä eri toimijoiden kanssa oli vahvasti esillä koko toimintavuoden ajan.

Vuoden 2016 aikana ryhmä kokoontui seitsemän kertaa. Kokouksissa käsiteltiin mm. Päijät-Hämeen liiton teettämän tulevaisuusgeneraattorin tuloksia, vahvistettiin vuoden 2016 toimintasuunnitelma ja vuosikello. Keskeisenä asiana useassa kokouksessa oli toisen asteen koulutus Päijät-Hämeen alueella ja kevään 2016 yhteisvalinnan tilannekatsaus. Käsittelyssä oli

myös sekä Päijät-Hämeen koulutuspoliittiset linjaukset 2015 – 2020 että Oppimisen tulevaisuus 2030 – barometri.

Kehittämisryhmä tapasi oppimisen, ohjauksen ja lukion kehittämisryhmien sekä toisen asteen koulutuksen kehittämisryhmän puheenjohtajat ja kuuli ryhmien tilannekatsaukset sekä lähitulevaisuuden tavoitteita. Sipilä hallituksen hallitusohjelman mukaista toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformia ja sen mahdollisia vaikutuksia alueelle käsiteltiin pitkän vuotta ja tähän palataan myös tulevaisuudessa mm. uusien lakien voimaan tullessa ja tutkintojen muuttuessa.

Kehittämisryhmään kuului vuonna 2016 Timo Ahvo (Orimattila), Pirjo Hepo-oja (Heinola), Jukka Leivo (Suomen urheiluopisto), Markku Moisala (Lahden yhteiskoulu), Heikki Turunen (Lahti), Päivi Saarelainen (Koulutuskeskus Salpaus), puheenjohtaja ja Raisa Kujala (Sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen), sihteeri. Vuoden 2017 alusta Jukka Leivon tilalle jäseneksi tulee Marjukka Tiainen (Pajulahden urheiluopisto) ja puheenjohtajaksi uudelle toimintavuodelle valittiin rehtori Markku Moisala.

Ohjauksen kehittämisryhmän toimintakertomus

puheenjohtajana Riitta Yrjänä, LYK Lahti

Kokoustoiminta ja ryhmän jäsenet

Vuonna 2016 ryhmä kokoontui viisi kertaa: 15.1, 5.4, 12.8, 17.11, 12.12.2016. Ryhmässä tehtiin jäsenvaihdoksia 12.10.2016. Varsinaisia jäseniä on edelleen kuusi, varajäseniä kolme. Alueellinen edustus säilyi ennallaan. Varsinaiset jäsenet:

Peruskoulu: Päivi Palviainen Kivimaan peruskoulu Lahti pj. 17.11. alkaen; Pirjo AlaHemmilä Vääksyn yhteiskoulu Asikkala, uusi jäsen 12.10. alkaen; Tiina Enqvist Lyseonmäen koulu Heinola, jäsenyys päättyi 12.10.

Lukio: Riitta Yrjänä Lahden yhteiskoulun aikuislukio, ryhmän pj. 17.11. asti; Riikka Huikuri Tiirismaan lukio Lahti, uusi jäsen 12.10. alkaen; Katja Kauppi Lahden Lyseon lukio, varajäseneksi 12.10. alkaen

Ammatillinen koulutus: Hanna Junes Liikuntakeskus Pajulahti Lahti 12.10. alkaen; Päivi Mäkitalo Koulutuskeskus salpaus Lahti 12.10. alkaen; Riitta Murtorinne Koulutuskeskus Salpaus, jäsenyys päättyi 12.10.; Marjukka Tiainen Pajulahden liikuntakeskus, jäsenyys päättyi 12.10.

Varajäsenet: Katja Kauppi Lahden Lyseon lukio Lahti, uusi varajäsen 12.10. alkaen; Ari Korhonen Erkko-lukio Orimattila; Kaisu Nyman Koulutuskeskus Salpaus Lahti, uusi varajäsen 12.10. alkaen; Seppo Pyhälähti Kannaksen lukio Lahti, varajäsenyys päättyi 12.10.

Kehittämiskohteet ja toiminta 1. Yhteistyö eri koulutusasteiden välillä

Zoomaus-opas ja Ohjaamo Lahti x osallistuttiin perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen koulutusoppaan suunnitteluun tammikuussa 2016

x osallistuttiin Zoomaus-tapahtumiin Lahdessa 17.–18.5.2016 x
tutustuttiin Ohjaamo Lahden palveluihin 5.4.2016
x osallistuttiin koulutusmarkkinointiin Ohjaamoon tiloissa 21.6.2016

2. Ohjaustyön koordinointi ja mallintaminen

Suunniteltiin ja toteutettiin Koulutukseen tutustumisen yhteistyölomake tammikuussa 2016

- x lomakkeen tarkoitus on jäsentää koulutukseen tutustumista x lomakkeen tavoitteena on, että koulutukseen tutustuminen olisi suunnitellumpaa
- x oppilas orientoituisi ja arvioisi itse tutustumiskäyntinsä merkitystä x luotiin ohjaajille uusi työväline
- x tavoitteena on, että lomake palvelee lähettävää ja vastaanottavaa oppilaitosta sekä oppilaan huoltajaa

Suunniteltiin ja toteutettiin Siirto-HOJKS – lomake huhtikuussa 2016

- x luotiin uusi yhteistyölomake ohjausyhteistyöhön siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle
- x oppilaan opiskelutietoja voidaan siirtää lomakkeen avulla

3. OPOtet ja OPEtet

Toiminta käynnistettiin vuoden 2015 lopulla. Tavoitteena oli kannustaa opettajia ja opintoohjaajia kehittämään omaa ammatillista osaamista:

- x toisen ohjaajan tai opettajan työhön tutustumista tehtiin vuoden 2016 aikana vähän
- Tavoitteena oli myös lisätä ohjaajien ja opettajien tietämystä toisen asteen koulutuksesta, korkeakoulukoulutuksesta ja työelämästä

4. TUTOR-opiskelijat

Järjestettiin lukioiden Tutor-tapahtuma 19.5.2016 Tiirismaan lukion auditoriossa. Tapahtumalla koottiin lukioiden opiskelijatutorit yhteen, tuotiin esille eri lukioiden erilaisia (tai samanlaisia) käytänteitä, saatiin esille uusia ajatuksia ja ideoita tutoroinnista eli jaettiin vertaistietoa, tuettiin lukioiden opiskelijatutortoimintaa. Tavoitteena ylläpitää ja kehittää tutortoimintaa alueen toisen asteen oppilaitoksissa, ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa.

5. Toisen asteen koulutuksen ja perusopetuksen keskeyttäjät

Asetettiin tavoitteeksi etsiä ennaltaehkäiseviä toimia keskeyttämisten vähentämiseksi joulukuussa 2016 ja toiminnassa tehdään yhteistyötä Ohjaamo Lahti kanssa.

[Päijät-Hämeen lukiokoulutuksen kehittämisryhmän toimintakertomus](#) puheenjohtajana Heikki Turunen, Lahti

Lukiokoulutuksen kehittämisryhmä (Lukery) kokoontui vuoden 2016 aikana neljä kertaa (kaksi kertaa syksyllä ja kaksi kertaa keväällä). Seuraavia aiheita käsiteltiin kokouksissa:

- ③ Sähköinen ylioppilastutkinto
- ③ Lukioiden kuulumiset ja opiskelijapaikkatilanne
- ③ Uuden OPS:n käyttöönotto
- ③ Yliopistokurssit lukiolaisille
- ③ Kulttuuriohjelma lukiolaisille
- ③ Kesälukion kurssit
- ③ Tilannekatsaus Päijät-Hämeen lukioiden:
  - x Opetussuunnitelmatyöhön x Valmiuteen järjestää sähköinen ylioppilastutkinto x Käytössä oleviin sähköisiin oppimis- ja opetusvälineisiin sekä oppimisalustoihin

Kehittämisen verkoston kuulumiset (Kannas, Tiirismaa, Orimattila) ja tiedon jakaminen
 Tuntijakokokeilu (Tiirismaa)
 Jatkuva arviointi, innovaatiot

Lisäksi puheenjohtaja toi terveiset valtakunnallisesta lukiofoorumista, joka kokoontui kolme kertaavuoden 2016 aikana. Ryhmän jäsenet raportoivat myös käymistään koulutuksista (mm. Prolukio- seminaarista) sekä opintomatkoistaan. Osallistumisprosentti kokouksissa vaihteli 70 - 80%.

Oppimisen kehittämissuunnitelman toimintakertomus

puheenjohtajana Hanna Luttinen, Lahti

Jäsenet:

Hanna Luttinen (pj.), Kalle Nieminen (varajäsen)
 Tarja Männikkö, Jarkko Koponen (varajäsen)
 Susanna Lindman, Juha Hirvonen (varajäsen)
 Seija Katajisto, Merja Tirkkonen (varajäsen)
 Lasse Mikkelsson, Marjukka Tiainen (varajäsen)
 Jukka Leivo, Maija Vehviläinen (varajäsen)

Lukuvuoden 2015 – 2016 aikana oppimisen kehittämissuunnitelman tavoitteena oli hyvien käytäntöjen jakaminen oppimisen asioissa. Kehittämissuunnitelma mm. laati verkkokurssitarjottimen, jota ei kuitenkaan juurikaan käytetty. Kevään 2016 teemoina olivat osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä oppimisympäristöt. Syksyllä 2016 katsottiin, ettei erillistä oppimisen kehittämissuunnitelmaa välttämättä tarvita, koska oppimiseen ja osaamiseen liittyviä asioita käsitellään myös ammatillisen ja lukiokoulutuksen kehittämissuunnitelmassa. Oppimisen kehittämissuunnitelma päätettiin lakkauttaa erillisenä ryhmänä. Oppimisen polun eheyttäminen opiskelijan näkökulmasta sekä toimintakulttuuri ja oppiminen pedagogisesta näkökulmasta nähtiin keskeisiksi teemoiksi.

Seudullisen TVT-kehittämissuunnitelman toimintakertomus

puheenjohtajana Tomi Aalto, Hollola

Toimintakauden 2016 aikana ryhmän toimintaan osallistuivat:

Asikkala: Mari Laurell, Kalkkisten palvelukeskus, Hartola: Hanna Hämäläinen, Hartolan yhtenäiskoulu, Heinola: Johannes Rinkinen, Heinolan kaupunki (17.10.2016 saakka), Heinola: Juha Sokka, Heinolan kaupunki (alk. 17.10.2016), Hollola: Jorma Kainulainen, Sivistystoimi, Hollola: Tomi Aalto, Hämeenkosken koulu, Kärkölä: Anne Kekki, Kärkölään yhtenäiskoulu, Anjariitta Carlson, sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen, Raisa Kujala, sivistyspalveluiden seudullinen kehittäminen, Lahti: Juha Patrakka, sivistystoimiala, perusopetuspalvelut, Lahti: Lassi Kilponen, sivistystoimiala, perusopetuspalvelut, Lahti: Jouni Veltheim, sivistystoimiala, perusopetuspalvelut (alk. 21.9.2016), Lahti: Matti Haverinen, Villähteen koulu (17.5.2016 saakka), Orimattila: Eija Seunala, Orimattilan yhteiskoulu, Padasjoki: Kari Miettinen, Padasjoen yhtenäiskoulu, Sysmä: Eija Heikkinen, Sysmän yhtenäiskoulu (17.5.2016 saakka), Sysmä: Janne Jokinen, Nuoramoisten koulu (alk. 24.8.2016).

TVT-kehittämisryhmä kokoontui vuoden 2016 aikana yhdeksän kertaa.

Keskeisiä käsiteltäviä asioita vuonna 2016 olivat:

1. TVT-Mentoritoiminta

Toimintakauden 2016 aikana seudullinen TVT-kehittämisryhmä suunnitteli ja toteutti kaksi TVT-mentoripäivää. Molemmat TVT-mentoreille suunnatut koko päivän kestävät koulutustapahtumat järjestettiin Aurinkovuoren koulussa Vääksyssä. Kouluttajina toimivat pääsääntöisesti TVT-mentorit itse, mikä vaikutti merkittävästi TVT-mentoripäivien alhaisiin kokonaiskustannuksiin. Molempiin tapahtumiin osallistui n. 50 TVT-mentoria PäijätHämeestä. Koulutusaiheita olivat mm.

- Mediakasvatus
- Kielellinen ohjelmointi Javalla
- Visuaaliset ohjelmointiympäristöt
- Tekijänoikeudet opetuksessa
- Office 365
- Vastausjärjestelmät opetuksessa
- Mentoritoiminnan hyvät käytänteet
- Kuvankäsittely
- Peda.net
- Robottien ohjelmointi
- Interaktiivisten taulujen pedagoginen käyttö
- TVT-OPS käytännössä

TVT-mentorit saivat itse vaikuttaa koulutussisältöihin etukäteen tehtyjen kyselyjen avulla. Mentoripäivien aikana tuettiin TVT-mentoreiden verkostoitumista järjestämällä molempien koulutustapahtumien yhteydessä ns. keskustelu – ja kehitysfoorumit, joissa jokainen TVTmentori sai äänensä kuuluville ja pääsi vaikuttamaan seudulliseen TVT-kehittämistyöhön. Verkostoitumiseen kannustettiin myös vuoden 2016 aikana perustetulla Facebook – ryhmällä 'TVT-mentorit Päijät-Hämeen perusopetuksessa', jossa TVT-mentorien välinen keskustelu ja ajatustenvaihto jatkui koulutustapahtumien jälkeenkin.

TVT-mentoripäiviltä saadun palautteen perusteella ko. koulutustapahtuma koettiin erittäin hyödylliseksi ja tärkeäksi. TVT-mentorit kokevat tarvitsevansa ajanmukaista täydennyskoulutusta sekä tietoa uusista opetuskäyttöön soveltuvista teknologisista ratkaisuista. Päivien aikana toteutuneet keskustelufoorumit vahvistivat TVT-mentoreiden pedagogista osaamista sekä kokemusta siitä, että he tekevät arvokasta työtä.

2. Perusopetuksen TVT-opetussuunnitelma

Vuoden 2016 aikana seudullinen TVT-kehittämisryhmä valmisteli ja koordinoi perusopetuksen TVT-opetussuunnitelman luonnoksen, jotta jokaisella maakunnan kunnalla ja koululla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön maakunnallisesti yhteistä TVT-strategiaa tukeva TVT-opetussuunnitelma.

Työ jaettiin kuntien kesken seuraavasti:

- a. 0-2 => Asikkala, Padasjoki
- b. 3-4 => Hartola, Orimattila
- c. 5-6 => Hollola, Nastola
- d. yläkoulu => Heinola, Sysmä

Syksyn 2016 TVT-mentoripäivillä toteutetun kyselyn perusteella kaikki kunnat olivat hyödyntäneet yhteisesti laadittua TVT-opetussuunnitelmaa ja se oli toiminut lähtökohtana lähes kaikkien kuntien omille TVT-opetussuunnitelmille.

3. TVT-hankkeiden koordinointi ja ohjaus

TVT-kehittämisryhmä seurasi aktiivisesti mahdollisuuksia hakea mm. hankerahoitusta perusopetuksen tieto- ja viestintäteknologisen toimintaympäristön kehittämiseksi. Vuoden 2016 aikana käynnissä olevia hankkeita olivat:

- a. Esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittäminen
- b. Pedagogisten opettajien ICT-hankkeen ohjaus

TVT-kehittämisryhmä vastasi kehittämispäällikkö Anjariitta Carlsonin johdolla siitä, että hankkeet etenivät suunnitellulla tavalla, ja jotta rahoitus tuli kohdennettua oikein sekä siitä, että aikataulut pitivät. TVT-kehittämisryhmällä oli tärkeä tiedottamistehtävä.

4. Yhtenäisen TVT-strategian ylläpitäminen

TVT-kehittämisryhmässä jokaisella edustajalla on mahdollisuus jakaa osaamistaan ja kokemuksiaan muille. Kunnat ja koulut joutuvat usein tekemään vastuullisia päätöksiä mm. laite- ja ohjelmistohankinnoista. Toimintakauden 2016 aikana TVT-kehittämisryhmä toimi neuvoo antavana ryhmänä kuntien edustajille, jotka olivat mukana päätöksenteossa. Näin toimien ylläpidettiin yhtenäistä TVT-strategiaa. Tähän liittyi mm. yhteisesti sovittujen oppimis- ja informaatioalustojen käyttö (esim. Peda.net).

5. Tutustuminen uusiin pedagogisiin ratkaisuihin

Kesäkuussa 2016 TVT-kehittämisryhmä teki opintomatkan YLE:een Helsingin Pasilaan. Pääsimme tutustumaan mm. YLE:n uutisluokkatoimintaan ja siihen, miten opettajat voisivat hyödyntää YLE:n tuottamia laadukkaita sisältöjä ja palveluja opetuksessa. Opintomatkan toisena kohteena oli Businessforum Oy (nyk. Dustin Finland Oy), jossa saimme tietoa tuoreimmista opetuskäyttöön soveltuvista tietoteknisistä ratkaisuista.

6. Opettajien TVT-taitoja vahvistava täydennyskoulutus

Toimintakauden 2016 aikana TVT-kehittämisryhmä kartoitti jäsenten asiantuntemuksen perusteella opettajien täydennyskoulutustarpeita lähinnä tulevia vuosia silmällä pitäen. Nopeasti muuttuvat teknologiat ja uudet laiteratkaisut aiheuttavat lisäpainetta opettajien TVT-osaamiselle, minkä vuoksi TVT-kehittämisryhmä pohti aktiivisesti keinoja opettajien TVT-täydennyskoulutukselle.

Vapaa-aika- ja liikuntapalveluiden kehittämisryhmän toimintakertomus

puheenjohtajana Mai-Brit Salo, PHLU ry.

Vapaa-aika- ja liikuntapalveluiden kehittämisryhmän toiminta käynnistyi virallisesti joulukuussa 2015 muutaman vuoden tauon jälkeen. Toiminnan tavoitteena on yhteistyön tiivistäminen liikuntapalveluiden ja -olosuhteiden kehittämiseksi. Ryhmän koordinaattorina ja vetäjä on toiminut Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry (PHLU). Yhteisiin tilaisuuksiin ja toiminnan kehittämiseen on kutsuttu mukaan kaikki PHLU:n toimialueen kunnat. Vuonna 2016 toiminnan pääpainopiste on ollut Päijät-Hämeen terveysliikuntastrategian (2009 - 2020) arvioinnissa ja päivittämisessä.

Päijät-Hämeen terveysliikuntastrategian arviointi- ja päivittämisprosessi

Päijät-Häme on päivittänyt vuonna 2009 julkaistun terveysliikuntastrategian vuosille 2009 - 2020. Päivitetyn Päijät-Hämeen terveysliikuntastrategian tavoitteena on, että Päijät-Häme on terveysliikunnan edelläkävijä Suomessa. Lisäksi tavoitteena on, että Päijät-Hämeen liikuntaolosuhteet, -tarjonta ja terveysliikunnan asiantuntemus lisäävät alueellista vetovoimaisuutta. Päijäthämäläiset liikkuvat enemmän kuin muiden maakuntien asukkaat. Päijät-Häme on julistautunut liikunnan megamaakunnaksi. Päivitetyn strategian viisi painopistealuetta ovat liikuntaolosuhteet, liikuntapalvelut, lasten ja nuorten liikunnallinen elämäntapa, terveysliikunnan osaaminen ja koulutus sekä viestintä.

Vuoden aikana on laadittu myös maakunnan ensimmäinen urheilustrategia ”Sport Päijät-Häme”. Siinä visiona on halu tehdä asioita yhdessä koko maakunnan urheilun hyväksi ja tavoitteena on, että urheilijan polkua tukeva verkosto on Suomen paras. Strategian kärkinä ovat selkeä urheilijan polun roolitus, vahva seurayhteistyö ja kaksoisuran mahdollisuus. Urheilustrategia tulee olemaan jatkossa osa terveysliikuntastrategiaa.

Päivitetyt strategiat tullaan julkaisemaan sähköisessä alustassa kevään 2017 aikana. Sähköinen alusta antaa kunnille, kunnan liikuntatoimesta vastaaville viranhaltijoille, kuntien päättäjille, sekä kuntalaisille tietoa strategian toteutumisesta ja mahdollistaa kunnan sisäisen ja kuntien välisen poikkihallinnollisen yhteistyön.

Päijät-Hämeen Terveysliikuntastrategian arviointi- ja päivittämisprosessi on toteutettu yhteistyössä Päijät-Hämeen liiton, Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:n, Lahden ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulun sekä kuntien ja muiden terveystoimijoiden kanssa. Päijät-Hämeen urheilustrategian toteuttamisesta ovat vastanneet Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry, Päijät-Hämeen Urheiluakatemia, Liikuntakeskus Pajulahti, Suomen Urheiluopisto Vierumäki, alueen seurat, kunnat ja muut toimijat. Kunnan vapaa-aika- ja liikuntapalveluiden edustajat ovat olleet aktiivisesti mukana erilaisissa strategiaan liittyvissä työpajoissa.

Koulutusseminaari

Vuonna 2016 järjestettiin kunnan viranhaltijoille ja luottajajohdolle suunnattu koulutusseminaari *Tulevaisuuden Liikuntakunta, 14.-15.9.2016*. Etelä-Suomen ja Päijät-Hämeen alueen kuntien yhteinen Tulevaisuuden liikuntakunta -seminaarissa käytiin läpi liikuntaan liittyviä ajankohtaisia asioita ja luotiin katse myös tulevaisuuden liikuntakuntaan. x Millainen on tulevaisuuden liikuntakunta?

- x Miten ennaltaehkäisevä liikunta ja hyvinvointi asemoituvat uudessa sotessa?
- x Mitä muutosta maakunnalliset itsehallintoalueet tuovat tullessaan?

Luennoitsijoina seminaarissa olivat mm. ylitarkastaja Sari Virta Opetus- ja kulttuuriministeriöstä, ylitarkastaja Sixten Wackström ja ylitarkastaja Kristian Åbacka Etelä-Suomen Aluehallintovirastosta sekä ohjelmajohtaja Antti Blom Liikkuva koulu-ohjelmasta. Sote- ja maakuntauudistuksesta ja sen vaikutuksesta liikuntaan ja hyvinvointiin esittelivät kansanedustaja Ville Skinnari ja Valtion liikuntaneuvoston pääsihteeri Minna Paajanen. Seminaariin osallistui yhteensä yli 70 henkilöä.

Muut asiat

Vuoden 2016 aikana pidettiin yksi virallinen kokous 20.4. Kokouksessa käytiin läpi strategiatyön aikataulu ja toimenpiteet sekä olosuhde ja liikuntapaikkarakentamiseen liittyviä asioita. Liikuntatoimen viranhaltijoille tehtiin olosuhteisiin ja liikuntapaikkarakentamiseen liittyvä kysely joulukuussa 2016 yhteistyössä Päijät-Hämeen Liiton ja Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa. Kyselyssä kartoitettiin tulevia liikuntapaikkarakentamishankkeita.

Kokouksessa esiteltiin myös Maaseudun kehittämishankkeisiin liittyvää leader-rahoitusta eteläisen Päijät-Hämeen maaseudun kehittämissyhdystys ry:n toiminnanjohtaja Jukka-Pekka Jauhiainen johdolla.

Unelmat Liikkeelle ja Liikkumisen unelmavuosi 2017 -hanketta käytiin läpi Valo ry:n Jukka Pekkalan johdolla. Unelmat Liikkeelle -infon pohjalta päätettiin yhdessä lähteä valmistelemaan "Liikkumisen unelmavuotta 2017". Hankkeen tavoitteena on lisätä asukkaiden päivittäistä liikkumista, synnyttää uusia yhteistyöverkostoja ja sitä kautta uudenlaista liikunnallista kokeilukulttuuria.

Varhaiskasvatuksen seudullisen kehittämisryhmän toimintakertomus

puheenjohtajana Mika Harju, Lahti

Varhaiskasvatuspalvelujen seudullinen ryhmä on kokoontunut vuoden 2016 aikana kuusi kertaa ja osallistujina ovat olleet varhaiskasvatuspalvelujen vastaavat Asikkalasta, Hartolasta, Heinolasta, Hollolasta, Kärkölästä, Lahdesta, Orimattilasta, Padasjoelta ja Sysmästä. Osallistuminen on ollut säännöllistä.

Keskeisenä aiheena on ollut varhaiskasvatuksen lainsäädäntöön liittyvien muutoksen vaikutusten arviointi ja on ollut hyödyllistä keskustella niistä seudullisesti. Kuntaliitto on koonnut valtakunnallisen varhaiskasvatusjohtajien verkoston, jossa olen mukana ja myös sieltä tulevat keskustelut ja materiaalit ovat olleet seutuverkoston käytössä.

Keskeisiä varhaiskasvatuksen lainsäädäntöön liittyviä muutoksia on ollut subjektiivisen oikeuden ja ryhmäkoon muuttuminen sekä asiakasmaksulainsäädännön muuttuminen.

Muina asioina olemme sopineet esimerkiksi yhteistyöstä seudullisen arvioinnin ja opetussuunnitelmatyön osalta sekä keskustelleet muista ajankohtaisista varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista ja käytännöistä eri kunnissa. Ajankohtaista on myös hankkeisiin, esimerkiksi varhaiskasvatuksen seudulliseen kehittämishankkeeseen liittyvä yhteistyö.

Vaativan erityisen tuen seudullisen kehittämisryhmän toimintakertomus

puheenjohtajana Johanna Saastamoinen, Lahti

Vuoden alussa päädyttiin työryhmässä siihen, että tarve seudullisesti jatkaa ryhmän toimintaa olisi aiheeltaan vaativa erityinen tuki. Tämä aihe olisi luonteva jatkumo edellisen vuoden toimintaan, jossa selvitettiin psyykkisesti oireilevien oppilaiden tuen ja opetusjärjestelyiden tarpeita. Heinolan edustaja olisi yhteyshenkilö tarvittavissa asioissa Päijät-Hämeen pohjoispuolella oleviin kuntiin välittäen tietoa.

Työryhmään kuuluu: Johanna Saastamoinen (Lahti), Hanna Rapatti (Hollola), Minna Saari (Heinola), Piia Uotinen (Orimattila)

Vuoden 2016 aikana jatkettiin edellisenä toimintavuotena asetetun tavoitteen eteenpäin viemistä

Tavoitteena oli:

Jatkaa keskustelua lastenpsykiatriassa toimivien kanssa vaativan erityisen tuen oppilaiden kasvun ja kehityksen tukemisessa, joiden koulunkäyntiä vaikeuttavat tunne-elämän, tarkkaavuuden tai psyykkisen terveyden pulmat.

Työryhmä kokoontui lastenpsykiatrian osaston henkilöstön edustuksen kanssa vuoden alussa. Keskustelu oli rakentavaa ja samalla sovittiin myös yhteistyön jatkamisesta rakentavassa hengessä. Samalla päädyttiin siihen, että lähdetään konkreettisesti kehittämään pilottina lastenpsykiatrian uuden toimintamallin kokeilua, jossa lastenpsykiatrian henkilökuntaa jalkautuu niihin toimintaympäristöihin, jossa lastenpsykiatrian asiakkaana ovat avohoidolliset lapset luontaisesti ovat (kotikäynnille, koulukäynnille jne.) Jotta toimintatavasta saataisiin pilottikokeilun kautta kokemuksia, päädyttiin työryhmässä siihen, että pilottikuntina toimivat Hollola, Lahti, Orimattila ja

Heinola. Kustakin kunnasta nimettiin koulu, jonka luokkamuotoisen erityisopetuksen ryhmästä oleva opettaja/tarvittava henkilöstö toimii yhteistyöparina pilottikokeilun aikana lastenpsykiatrian henkilöstön kanssa. Pilottikokeilua suunniteltiin syksyllä 2016 ja se käynnistetään vuoden 2017 alusta.

Työryhmän kokouksia olivat:

17.2.2016 työryhmän ja lastenpsykiatrian yhteistapaaminen, aihe: keskustelua

6.4.2016 työryhmän tapaaminen, aihe: järjestäytymistä työryhmän jatkotyöskentelystä

24.5.2016 työryhmän, lastenpsykiatrian ja pilottikoulujen yhteistapaaminen, aihe: visiointia yhteistyöstä

18.10.2016 työryhmän, lastenpsykiatrian ja pilottikoulujen yhteistapaaminen, aihe: pilotin suunnittelua.

Seudullisen OPS-kehittämisryhmän toimintakertomus

puheenjohtajana Pirjo Ala-Hemmilä, Asikkala

Seudullinen OPS:n kehittämisryhmä sai työnsä päätökseen keväällä 2016. Prosessin aikana yhteistyö ylitti kuntarajat, toimijat perehtyivät sisältöön ja yhdessä saimme aikaan seudulliset raamit opetussuunnitelmille.

Elokuussa 2016 sivistysjohtajat päättivät, että työryhmä jatkaa toimintaansa OPS:n käyttöönoton seurantaryhmänä. Ryhmä asetti toiminnalleen tavoitteiksi:

- seurata ja ylläpitää esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurista muutosta
- etsiä ratkaisuja moni- ja laaja-alaisiin opintokokonaisuuksiin ja niiden arviointiin liittyviin käytännön haasteisiin
- järjestää aineryhmätapaamisia yläkoulun opetussuunnitelman valmistelemiseksi
- kartoittaa koulutustarpeita
- jakaa kokemuksia/malleja ja hyviä käytänteitä OPS:n toteuttamisessa - järjestää mahdollisia vierailuja

Lukuvuoden 2016 - 2017 kiireellisyysjärjestyksessä ensimmäisiksi kehittämiskohteiksi valittiin arviointi, B2-kielten opetussuunnitelma ja pienten kuntien erityispiirteiden huomioiminen opetussuunnitelman toteuttamisessa.

31.10. järjestimme oppimisen arviointiin liittyvän tilaisuuden, jossa kouluttajana toimi Najat Ouakrim-Soivio. Keskustelimme arvioinnin periaatteista, oppilaiden siirtymisestä toiseen kuntaan, tiedonsiirrosta, Wilman arviointityökaluista ja seudullisesta arviointipohjasta. Tilaisuuteen osallistui n. 40 osallistujaa ja aihe oli paljon kysymyksiä herättävä.

Arviointiteemaa jatketaan kevään 2017 aikana koulutuksella. Toteutamme kouluttajakoulutuksen, jonka osanottajat toimivat Päijät-Hämeen asiantuntijaverkostona. Koulutettavat opettajat tukevat muita opettajia uuden arviointikulttuurin jalkauttamisessa. Koulutus alkaa orientoivalla etätehtävällä viikolla 7.

Yläluokkien valinnainen kieli (B2): Piia Uotinen Orimattilasta kutsui koolle aineryhmätapaamiset. Ryhmä kokoontui kaksi kertaa ja rakensi B2-kielten seudulliset opetussuunnitelmat.

Pienten kuntien erityispiirteiden huomioiminen uuden OPS:n käyttöönotossa: Tiina Kotila-Paaso kutsui lokakuussa 2016 Hartolaan koolle pienten kuntien valinnaisaineista vastaavat edustajat. Kokoontumisesta saimme hyvää palautetta sen tarpeellisuudesta.

Pedanet:n Päijät-Hämeen alle on perustettu suljettu sivu, jossa pystyy jakamaan kokemuksia, hyviä käytänteitä ja materiaalia monialaisista oppimiskokonaisuuksista.

ARVO-kehittämisryhmän toimintakertomus

puheenjohtajana Johannes Rinkinen, Heinola

Päijät-Hämeen seudullinen arvioinnin kehittämisryhmä eli ARVO-ryhmä on kokoontunut vuoden 2016 aikana kahdeksan kertaa. Kokouksia on ollut sekä kevät- että syyskaudella n. kerran kuukaudessa. Arvo-kehittämisryhmän toiminnan tarkoituksena on tukea sivistystoimen palveluprosessien uudistamista ja taata laadukkaiden palvelujen saatavuus ja saavutettavuus yksittäisten kuntien ja koko maakunnan alueella. Maakunnallisen arvioinnin avulla kerätään ja tuotetaan tietoa toiminnasta palveluiden käyttäjille, päättäjille, ja muille sidosryhmille. Arvioinnin avulla kehitetään ja vahvistetaan maakunnan asukkaiden tasa-arvoista hyvinvointia, tuetaan olemassa olevia vahvuuksia ja suunnataan resursseja arvioinnin kautta esille tulleisiin kehittämisen kohteisiin. Arviointi antaa pohjan koulutuspoliittiselle keskustelulle ja sitouttaa toimijat tekemään sovittujen linjausten mukaisia toimenpiteitä julkisten palveluiden laadun parantamiseksi.

Sivistystoimen toiminnan arvojen mukaista toteutumista seurataan kriittisten menestystekijöiden toteutumisen avulla. Kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.

- o palvelujen saatavuus, laatu ja vetovoimaisuus
- o pätevä ja ammattitaitoinen henkilöstö o tyytyväiset asiakkaat ja
- henkilöstö o tehokkaat prosessit ja riittävät resurssit o kuntalaisen oma vastuu (asiakasvastuu) o osallisuuden lisääminen

Vuoden 2016 ARVO-ryhmän toiminta on painottunut seutukunnan yhteisten toiminnan arviointien toteuttamiseen ja suunnitteluun. Esi- ja perusopetuksen maakunnallinen arviointikysely toteutettiin 25.1. – 8.2.2016. Arvioinnin teknisestä toteutuksesta vastasi pääosin kehittämiskoordinaattori Raisa Kujala. Kyselyn maakuntatason tulokset käsiteltiin Päijät-Hämeen sivistystoimen ohjausryhmässä 9.3.2016. Kunta- ja yksikkökohtaiset tulokset toimitettiin sivistystoimenjohtajien kautta kuntiin maaliskuun aikana. Huhtikuun ARVO-ryhmän kokouksessa vahvistettiin julkaistava raportti kyselystä ja valittiin maakunnalliset toiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet.

Toiminnan vahvuudet:

1. Oppilaiden mielestä kouluissa opitaan oikeita asioita ja opetuksesta huolehtii osaava, ammattitaitoinen ja luotettava henkilöstö.
2. Koulut ja esiopetuspaikat koetaan turvallisiksi ja henkilöstön turvallisuusosaamiseen luotetaan.

Kehittämiskohteet:

1. Osallisuuden lisääminen esi- ja perusopetuksen yhteistoiminnassa. Kaikkien vastaajaryhmien osalta kokemus kuulluksi tulemisesta lisää entistä enemmän omakohtaista sitoutumista ja vaikuttamista koulujen tavoitteisiin.
2. Oppimisympäristöjen kehittäminen ja toiminnan yhteisten pelisääntöjen noudattaminen.

Vuoden 2017 varhaiskasvatuksen maakunnallisen arvioinnin suunnittelu aloitettiin toukokuussa 2016. Arvioinnin suunnittelun pohjatyöstä vastasi varhaiskasvatuksen asiantuntijoista koottu ESARYhmä, johon ovat kuuluneet Kati Hostikka Asikkalasta, Merja Hytönen Orimattilasta, Anitta Palm Hartolasta, Päivi Laattala Hollolasta, Sari Manninen ja Maarit Raitala Lahdesta sekä Miia Kemppi ja Päivi Salminen Heinolasta. Kyselyä valmisteltiin ARVO-ryhmän kokouksissa syyskaudella. Kyselyn laatimisen lisäksi sovittiin, että vuoden 2017 alussa kyselyn toteutusvaiheessa tehdään yhteistyötä kyselyn ohjeistamisessa, tiedottamisessa ja vastausten analysoinnissa.

Loppuvuodesta 2016 ARVO-ryhmässä laadittiin yhteistä välinettä uusien opetussuunnitelmien vaikuttavuuden arviointiin. Sovittiin, että arviointi toteutetaan Juho Norrenan Toiminnan havainnointi -menetelmään perustuvan kyselyn pohjalta. Kysely toteutetaan ZEF:llä siten, että kuntiin toimitetaan valmis kyselypohja, johon jokainen kunta voi tehdä tarvitsemansa lisäykset ja toteuttaa kyselyn sopivaksi katsomanaan ajankohtana. Maakunnallinen yhteenveto tehdään ARVO-ryhmässä keväällä 2017 kuntien kyselyjen pohjalta.

Marras-joulukuussa kartoitettiin kuntien tarvetta kouluttaa henkilöstöään ZEF-arviointivälineen ja CAF-itsearviointimallin käyttöön. Yhteisiä koulutustilaisuuksia sovittiin pidettäväksi vuoden 2017 alkupuolella.

Seudullisten talousvastaavien ryhmä

puheenjohtajana Pirjo Hepo-oja, Heinola

Seudun kuntien talousvastaavat kokoontuivat kolme kertaa vuoden 2016 aikana. Kokouksissa käsiteltiin muun muassa:

- x Turvapaikanhakijoiden rahoitusta ja muita turvapaikan hakijoiden kuntiin sijoittumiseen liittyviä asioita
- x Koulukuljetuksiin liittyviä asioita mm. Waltti-kortti / Matkahuollon kortti
- x Kuntien käyttämät tilikartat
- x Kuntien talousarviovalmistelut.

Asiantuntijavierailut ohjausryhmän kokouksissa 2016

Helmikuu: ympäristöneuvontapäällikkö Päivi Sieppi, Lahden ympäristöpalvelut: esittely ympäristökasvatustyöstä Päijät-Hämeen alueella. Kehitysjohtaja Riitta Nieminen, Päijät-Hämeen liitto: Päijät-Hämeen koulutuspoliittisten linjausten valmistelutyö.

Maaliskuu: ohjelmapäällikkö Anna-Mari Jaanu, KT Kuntatyönantajat ja järjestöpäällikkö Jarmo Niskanen, JUKO ry.: KUNTEKO ohjelman esittely. KunTeko 2020 on kunta-alan työelämän kehittämisohjelma, jonka avulla tavoitellaan tuottavuuden, tuloksellisuuden ja työelämän laadun parantamista kuntasektorilla.

Maaliskuu: tapahtumapäällikkö Inkeri Määttä, Lahden kaupunki: Suomi 100 vuotta, miten juhlavuosi näkyy Päijät-Hämeessä.

Huhtikuu: kehittämisspäällikkö Anja Kuhalampi, Helsingin yliopisto: Mun juttu -kehittämishankkeen esittely. Hanke on ESR-hanke, joka etsii uusia menetelmiä nuorten työllisyyden ja osaamisen edistämiseen.

Kesäkuu: varatoimitusjohtaja Hanna Tainio, Kuntaliitto, juhlapuhe sivistystoimen seudullisen yhteistoiminnan 10-vuotis juhlassa.

Elokuu: johtaja Jari Rajanen, yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen osasto, Opetus- ja kulttuuriministeriö: ajankohtaisia kuntia koskettavia asioita Opetus- ja kulttuuriministeriössä.

Lokakuu: Jari Halonen, Tabletkoulu: Tabletkoulun toimintatapoja ja sivistystoimille tarjottavia mahdollisuuksia esiteltiin.

Marraskuu: Mari Laurell: esittely teemalla ”lähikoulu monipalvelukeskuksena”.

Asiantuntija Noora Kivikko, Päijät-Hämeen LUMA-keskus: LUMA-keskuksen ajankohtaiskatsaus.

Johtaja Juha Luomala, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso: Päijät-Hämeen LAPE-hanke.

Yhteistoiminnan taloudelliset tiedot vuodelta 2016

Yhteistoiminnan kokonaisbudjetti vuonna 2016 oli 130 500 euroa.

Yhteistoiminnan toimintamenot ylittyivät 2 687 eurolla.

Sivistystoimen seudullisen yhteistyön toimintamenot, erittely vuosilta 2016 ja 2015

Toimintamenot 2016	Toimintamenot 2015	euroa
Henkilöstökulut	Henkilöstökulut	109 997
Matkakustannukset	Matkakustannukset	1 448
ICT-palvelut + puhelin	ICT-palvelut + puhelin	2 885
Koulutuksiin osallistuminen	Koulutuksiin osallistuminen	751
Toimistotarvikkeet	Toimistotarvikkeet	160
Työhuoneen vuokra + sähkö + siivo	Työhuoneen vuokra + sähkö + siivous	6 552
Kokous- ja neuvottelukulut	Kokous- ja neuvottelukulut	3 827
Yhteensä	133 187	Yhteensä 125 620

Seudullisen kehittämisen henkilöresurssi vuonna 2016

kehittämispäällikkö, KM Anjariitta Carlson 80 %

kehittämiskoordinaattori, KM Raisa Kujala 100 %